

TJAS

Thematic Journal of Applied Sciences

informing scientific practices around the world
through research and development

Thematic Journal of Applied Sciences

Volume 4, No. 2, March 2024

Internet address: <http://ejournals.id/index.php/TJAS/issue/archive>

E-mail: info@ejournals.id

Published by ejournals PVT LTD

Issued Bimonthly

Chief editorS.

G. Ahmed

Professor of Computational Mathematics and Numerical Analysis Faculty of Engineering, Zagazig University, Zagazig, Egypt, P. O. Box 44519

Requirements for the authors.

The manuscript authors must provide reliable results of the work done, as well as an objective judgment on the significance of the study. The data underlying the work should be presented accurately, without errors. The work should contain enough details and bibliographic references for possible reproduction. False or knowingly erroneous statements are perceived as unethical behavior and unacceptable.

Authors should make sure that the original work is submitted and, if other authors' works or claims are used, provide appropriate bibliographic references or citations. Plagiarism can exist in many forms - from representing someone else's work as copyright to copying or paraphrasing significant parts of another's work without attribution, as well as claiming one's rights to the results of another's research. Plagiarism in all forms constitutes unethical acts and is unacceptable. Responsibility for plagiarism is entirely on the shoulders of the authors.

Significant errors in published works. If the author detects significant errors or inaccuracies in the publication, the author must inform the editor of the journal or the publisher about this and interact with them in order to remove the publication as soon as possible or correct errors. If the editor or publisher has received information from a third party that the publication contains significant errors, the author must withdraw the work or correct the errors as soon as possible.

OPEN ACCESS

Copyright © 2024 by Thematics Journals of Applied Sciences

CHIEF EDITOR

S.G. Ahmed

*Professor of Computational Mathematics and Numerical Analysis Faculty
of Engineering, Zagazig University, Zagazig, Egypt, P. O. Box 44519*

EDITORIAL BOARD

Yu Li

*Wuhan University of
Technology, China*

Seung Man Yu

*Seoul National University of Science
and Technology, South Korea*

Syed Saeid Rahimian Kolor

*Universiti Teknologi Malaysia,
Malaysia*

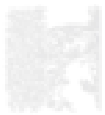
Eko Susanto

Menegment of journal Indonesia

Siti Mazlina Mustapa Kamal

Universiti Putra Malaysia, Malaysia

ELSEVIER

SSRN

Universal
Impact Factor

FRANSIYA QIROLLARI TARIXGA NAZAR (qirollar epitellari misolida,
Frantsiya, V-Xasrlar)

Kamolov Jahongir Mamasidiqovich
Murtazayeva Fotima Otabek qizi
Toshkent Davlat Pedagogika Universiteti
jahongir.kamolov.88@gmail.com

Annotatsiya: Maqolada Merovinglar sulolasi va Karolinglar sulolasi shohlarini nomlash tamoyillarini tahlil qilish orqali o'rta asrlar dunyosi rasmining onomastik tomoni ko'rib chiqiladi. Birinchi Frank shohlarining ismlari etimologiyasi ochib berilgan. Asarda bo'lajak taxt vorisiga berilgan nom naslning uzluksizligini saqlab qolish, hokimiyatning qonuniylashtirilishini ta'minlash uchun mo'ljallangan degan fikr ta'kidlangan. Bundan tashqari, qirolning shaxsiy xarizmasi o'z nomi bilan mustahkamlanadi.

Kalit so'zlar: dunyo rasmining onomastik jihati, to'g'ri ism, institutsional etakchilik, ism va taxtga bo'lgan huquqning o'zaro bog'liqligi, ism berish tamoyillari, hukmdorning ismini muqaddaslashtirish tahallus, sematika, qahramonlik.

Uzoq vaqtlar davomida fransuzlarda o'z yerlarini monarxini avvalgilaridan ajratib, uni taxallus bilan boshqarishgan, ko'pincha jismoniy xususiyat, sifat yoki muhim fakt bilan bog'liq taxalluslar bilan o'z yerlariga egalik qilib boshqarishgan. Ulardan aynan taxalluslar bilan qirollar ham bo'lib ulardan Karl II, Lyudovik I, Filipp IV kabi qirollarni misol tariqasida aytishimiz mumkin. Aynan Qirol Karl V (donishmand) davrida birinchi raqamlash rasmiylashtirildi va endi barcha rasmiy hujjatlarda, tangalarda yoki vakolatxonalarda bu kabi qirollar ismlariga raqamlar qo'shib aytila boshladi. Frantsiya tarixini hikoya qiluvchi birinchi yozuvlar Gregori tomonidan tashkil etilgan xronologialarda edi. 560-yillar atrofida, aniq xronologiyasiz, vaqtning turli yili faktlari tarzida ifodalangan. Bu faktlarni sanashga harakat qilish uchun biz qirolning taxalluslaridan yoki ularga berilgan raqamlar orqali ulaning qaysi davrada va qaysi sulolaga mansubligini nisbatan aniqroq bilishimizga yordam beradi. Ular raqam berilgan, lekin ular har doim ham ketma-ket davomiy bo'lmagan. Taxalluslar xarakteriga, ularga tegishli hududlarga yoki boshqa mezonlarga ko'ra tanlangan. Pepin muvaffaqiyatli Karl vorisiga bir butun sifatida uning qirolligini uzaytirish maqsadida qirolligi birlashtirib va bo'linmasligi uchun intiladi. Raqamlash asta-sekin boshlanadi, ammo birinchi merosxo'rga vorislik faqat 980-yildan keyin dastlab qirollarga laqab berilgan. O'sha davrlarda "chiroyli" laqabini olgan Filipp I O'g'illarning kattasi merosxo'r shoh bo'lib, boboning ismini va o'g'illarning kenjasi otaning ismini oladi. Birinchi nomlari "Filipp", "Lyudovik" va "Karl" kabi qirollargatarixan dastlab laqablari beriladi, Shuningdek, biz Lyudovik II va Lyudovig IV o'rtasida kesishgan Lyudovik III va Lyudovig dangasa kabi raqamlangan shohlar o'rtasida raqamsiz shohlarni topamiz. Karl V hayoti davomida o'z raqamini o'ziga beradi, shu bilan avvalgi shohlarni va shuningdek vorislik qonunlarini muzlatib qo'yadi. Bu raqam uning oldidagi matnlarga yozilgan, lekin faqat 1368 yilda o'g'lining tug'ilishi haqida bergan matnlarning sarlavhalarida; keyin qizining tug'ilishi paytida va 1380 yilda vafot etgani uchun. Biroq, raqamni matnning o'ziga qo'shish hali odatiy hol emasdi.[1]

Karl V shuning uchun "Karles" raqamlash; Karl VII ning o'g'li Lyudovik deb nomlangan etilmoqda, u Lyudovig XI uning hayoti davomida "Lyudovik" raqamlash aylanadi, bu raqamni qabrda olib yurishini xohlaydi ya'ni o'lgandan keyin ham uni shu raqam bilan

eslashlarini hohlaydi.

Raqamlangan qirol qandaydir tarzda o'z raqamini isbotlashi kerak. Uning ikki yo'li bor: rasmiy imzosini tasdiqlovchi muhrini yopishtirish. Birinchi qirol Lyudovik XI o'g'li Karl VIII, ikkinchi usul-tangalar ishlab chiqarish. Karl VIII ning vorisi Lyudovik XII tangalar va raqamni qirolning ismini bilan birga o'rnatadi. Ushbu tangalar faqat qirol oilasidan foydalanish uchun Lyudovig miqdorda ishlab chiqadi. Uyg'onish davridan boshlab qirolning ismi, uning raqami tanga pullarda zarp qilinadigan bo'ladi. Shunday qilib, biz bilgan Frantsiya qirollarining raqamlashtirish paydo bo'ldi. [1, 134-bet]

Bu satrlarda Fransiya qirollarining raqamlar va bu raqamlarni naqadar ahamiyatli ekanligini ko'rib chiqdik. Bu davrda qirollar o'z raqamlarni abadiylashtirishga harakat qilishgan ya'niy o'z raqamlarni ular o'lgandan keyin ham uni shu raqami bilan tarixda qolishni hohlaganlar.

Tarixchilar yillar davomida Frank qirollari ismlarining etimologiyasini ochib berishga urinib kelishadi. Ular taxtning kelajakdagi vorisiga berilgan nom hokimiyatning qonuniyligini ta'minlash uchun zarur ekanligini ochishga urinib kelishgan. Ushbu taxalluslar Fransiya xalqlari tarixining qahramonlik davriga borib taqaladi. O'rta asr siyosiy madaniyatining asosiy tasvirlaridan biri bo'lgan qirol va qirol hokimiyati obrazi ularning rasmiy ismlari va ularga berilgan laqablar katta tarixiy qiziqish uyg'otadi [2, 6-7-betlar]. Bunday mulohaza Rim qulaganidan keyin Galliya hududiga kelgan franklar uchun ham dolzarbdir. Ulardan franklar davlatini yaratish tarixi boshlanadi. Ilmiy adabiyotlarda Frantsiya va frantsuz tili tarixining ushbu davri odatda "germanizatsiya" deb nomlanadi. Birinchi Frank davlati Merovinglar davlati bo'lgan, keyin VIII asrdan boshlab sulola o'zgartirildi. Karolinglar hokimiyatgakeladi (dastlab Pipinidlar deb nomlangan) [3, 492-bet]. O'rta asr tarixchilari va til tarixchilarining diqqat markazida bor havoriylarni saqlab qolish uchun mo'ljallangan degan fikrni ta'kidlaydilar. Bundan tashqari, tegishli ism hukmdorning shaxsiy hukumatini kuchaytirish uchun mo'ljallangan.

O'rta asr jamiyatlariga xos bo'lgan tarixshunoslik an'analari doirasida xalq tarixi, avvalambor, uning siyosiy elitasi tarixi sifatida namoyon bo'ladi. Hokimiyat tasvirlari o'ziga xos tarixiy va madaniy hodisadir. Ushbu tasvirlar orasida Fransiya xalqlari tarixining qahramonlik davriga borib taqaladigan va o'rta asr siyosiy madaniyatining asosiy tasvirlaridan biri bo'lgan qirol va qirol hokimiyati obrazi katta qiziqish uyg'otadi [4, 350-betlar]. O'rta asr tarixchilari va til tarixchilarining diqqat markazida. Havoriylar xalq taqdirini belgilaydigan hukmdorlar va hokimiyatga ega bo'lgan shaxslarning harakatlari haqida yozishadi.

Frantsuz Qirollik sulolalarining antroponimik tizimida aks ettirilgan hokimiyat tasviri shuni ko'rsatadiki, birinchi Frank qirollarining institutsional rahbariyati allaqachon nom orqali tasdiqlangan. M. M. Baxtin ta'kidlaganidek, "ism o'z mohiyatiga ko'ra chuqur ijobiydir, bu pozitivlikning o'zi, bayonotning o'zi, abadiy tasdiqlash, borliqda abadiy mustahkamlash, u o'chmas, o'chmaslik tendentsiyasiga ega. Shuning uchun taxallus hayotining barcha ijobiy, tasdiqlovchi, maqtoqli va ulug'lovchi shakllari uning atrofida to'plangan. Ism (xotira) saqlanib turganda, mavjudlikda saqlanadi (qoladi), unda yashashni davom ettiradi" [6, va 183-bet].

Keling, birinchi bo'lib Merovinglarga murojaat qilaylik, V asr oxiridan Galliyada hukmronlik qilgan salik franklarga borib taqaladigan Frank shohlarining birinchi sulolasi Merovinglarga murojaat qilaylik. Merovingiens sulolasining nomi taxminan 448-457 yillarda hukmronlik qilgan salik franklar boshlig'i tomonidan olib borilgan Merove (Merowig yoki Merovech) ismidan kelib chiqqan. Uning ismi germaniyalik kelib chiqishi (meerwig) va "dengiz xo'jayini" degan ma'noni anglatadi, chunki afsonaga ko'ra, u

Xlodvig onasi tomonidan dengiz hayvonidan tug'ilgan. Tarixchilar Meroveyning mavjudligiga shubha bilan qarashadi. Franklar sulolasi german panteonining xudolaridan biridan kelib chiqqan deb ishonilganligi sababli, uning ilohiy kelib chiqishi ma'lum bir oila a'zolariga hokimiyatga shubhasiz huquq bergan [7 74-78-bet]. Bunday holda, biz Meroveyning potestar-mifologik qiyofasi haqida gapirishimiz mumkin, bu jamoat hokimiyatining ilohiy kelib chiqishi haqidagi mifologik g'oyalarning asosidir [8, 196-bet].

Merovinglar sulolasi shohlarining ism-shariflarini tahlil qilish shuni ko'rsatadiki, hokimiyat egalari ismlari asosan germaniyalik kelib chiqishi va ikki asosli. Masalan, Frank qiroli Xilperk (Xaribert) nomi hari "armiya" va berht "yorqin, mashhur" ning ikkita ildizidan iborat bo'ladi. A. V. Superanskayaning so'zlariga ko'ra, ikki asosli ism - bu asl til materialiga nisbatan boshqa maqsadga ega bo'lgan so'z. Bu odamlarni nomlash va ularni ism bilan ulug'lash uchun mo'ljallangan. Shuningdek, hukmdorlarning ism-shariflari printsiplaridaqadimgi nemislarning bunday an'anasi kuzatilgan, unako'raota-onalar va bolalarning ismlari ko'pincha bir xil asoslarni o'z ichiga olgan, bu ularning qarindoshlik munosabatlarini tasdiqlagan. Ushbu an'ana "nomlanish" deb ta'riflanadi [9, 22-23-betlar]. Ba'zi tarixchilar Merovinglar hukmronligi afsonalar bilan o'ralgan. Ular okkultizm fanlarini yaxshi bilishadi va qo'llarini bir-biriga yopishtirib davolay olishadi deb ishonishgan. Bibliyadagi Samsonga taqlid qilib, ular hokimiyatni kodlashning taqdimot vositalaridan monarxning atributi sifatida foydalanganlar-uzun, pastki oyoqlariga tushgan sochlar, go'yo ularning mo'jizaviy kuchi. Merovingiyaliklarni "uzun sochli shohlar" deb atashgani bejiz emas. Yana shunisi qiziqki Galliyadagi uzun sochlarini xizmatchilar yoki qullar kiyib yurishgan, ular past ijtimoiy mavqe belgisi edi. Merovingni kesish eng og'ir haqorat deb hisoblangan, amalda esa hokimiyatga egalik qilish huquqini yo'qotishni anglatadi. Masalan, Merovinglar sulolasining vakili Xlodoald (Chlodovald; taxminan 520-560), hokimiyat da'volaridan voz kechib, o'z hayotini saqlab qolishga muvaffaq bo'ldi, buning belgisi sifatida u uzun sochlarini kesib tashladi [9, 157-bet].

Mahalliy tarixchi-mediyevisit va madaniyatshunos A. Y. Gurevichning so'zlariga ko'ra, O'rta asrlarda "bu nom yuzning tashqi belgisi sifatida tan olinmagan, u insonning ajralmas qismi bo'lgan". Ta'kidlanishicha, G'arbiy Evropa aholisi orasida erta O'rta asrlarda bolalarga "g'olib", "jangchi" va hokazo ma'nolarga ega nemis ma'nosidagi ismlar qo'yilgan. Ularga tegishli fazilatlarini berishni o'z ichiga olgan. Xuddi shunday hodisa skandinaviyaliklarda ham uchraydi, ular yangi tug'ilgan chaqaloqlarga adolat va qonun xudosi Tavrot va boshqa butparast xudolarning ismlarini berishgan va shu bilan bu xudolar va ularning ismlari egalari o'rtasida o'zaro aloqalar va homiylik o'rnatishgan [9, 299-bet].

Aynan Merovinglar sulolasi vakillarining ismlarini tahlil qilish shuni ko'rsatadiki, erkak ismlari harbiy qadriyatlarini aks ettiruvchi xlod "shon-sharaf" va ving "jang, jang" nemis ildizlariga borib taqaladigan nominatsiyalarga asoslangan. A. Gurevich o'rta asrlar g'arbidagi shaxs va jamiyat muammosini o'rganib chiqib, nemislar uchun shon-sharaf barcha qadriyatlarining boshida va hayotning o'zidan ustun bo'lganligini ta'kidlaydi, bu esa ushbu davr kontekstida yuqori axloqiy xatti-harakatlarning namunasini ko'rsatdi. Ushbu davr madaniyatining asosiy tushunchasi taqdir bo'lganligi sababli Frank sulolalari merosxo'rlarga taqdirli ismlarni tanlaganligi tabiiydir.

Frantsuz tadqiqotchisi Beranjer Bienne ta'kidlaganidek, nemis bosqinchilari jangovar yoki maqtov ma'nosiga ega bo'lgan ismlarni olib yurishgan. Shu bilan birga, agar franklar tili ular bosib olgan Galliyada ildiz otmagan bo'lsa, unda to'g'ri nomlar jamiyatda keng tarqalgan. Maqom ota-onalari ko'pincha kuchli dunyoning ulug'vor ismini, avliyoning ismini, qirolning ismini va boshqalarni tanladilar. Bolalarga "Jasur" ("bald"), "yorqin,

taniqli" (berht) va boshqalar ma'nolaridagi nemis ismlarini berish kelajakda merosxo'rning tegishli fazilatlariga ega bo'lishini anglatadi. Shu bilan birga, "armiya" (hari), "urush" (gundi), "jang, jang" (bola), "shon-sharaf" (hlod), "g'alaba" (sig), "xalq" (thead) va boshqa ma'nolarga ega ismlar qirolning o'g'illarining kelajakdagi maqsadini - g'alaba bilan kurashishni ko'rsatdi va o'z mamlakatingizni himoya qiling. Shunday qilib, ismning meliorativ belgisi bilan fon semantikasi yaratildi, bu erda jasorat, qahramonlik va jasorat belgilarini aks ettiruvchi semalar ustunlik qildi. Bunday holda, S. V. Sannikovning fikri dolzarb bo'lib tuyuladi. [10, 15-bet], Bunday kontekstda biz qahramonning mifologik arxetipi haqidagapirishimiz mumkin, bu nafaqat ma'lum sinovlardan o'tish orqali uning xarizmasini tasdiqlaydi, balki davlat hokimiyatini amalga oshirish uchun potentsial va niyat bilan ta'minlangan.

Aynan biz qahramonning mifologik arxetipi haqidagapirishimiz mumkin, bu nafaqat ma'lum sinovlardan o'tish orqali uning xarizmasini tasdiqlaydi, balki davlat hokimiyatini amalga oshirish uchun potentsial va niyat bilan ta'minlangan. Merovinglar sulolasidagi to'g'ri ismlarning ikkinchi guruhi tushunchasi bilan bog'liq bo'lgan tavsiflovchi xususiyatga ega qahramonlik, ga asoslangan sema jasorat va g'alaba. unga ko'ra kelajakdagi yuqori sinf vakillarining xulq-atvorining kanoni (xulq-atvor modeli) o'rnatildi va nominatsiya ob'ektining o'zi uning ijtimoiy ijtimoiy xatti-harakatlarini ko'rsatdi. Aynan Fransiya tarixida Merovinglar va Karolinglar sulolasi davrida ham qirollarga o'z ismlari bilan birga ko'p xollarda ularga taxalluslar qo'yilgan.

V asrda Xlodvig davriga qaytaylik. Ko'pgina matnlar uning hayoti davomida Xlodvig I o'zini vorisi Xlodvig II singari o'zini bunday deb atamaganligini tasdiqlaydi. bugungi kunda ularga tayinlangan bu raqamlash o'sha paytda mavjud emas edi. Uning o'g'li va merosxo'riga xuddi shu nomni berish odat edi. Shunday qilib, Frantsiya Qirolligi bir qator nomlar bilan tugaydi. Keyinchalik Frantsiyaning turli qirollarini ajratish va qaysi suverenni nazarda tutganimizni bilish qiyin.

VIII asrdan V asrgacha hukmronlik qilgan Karolinglar sulolasi bilan taxalluslar paydo bo'ladi. Shohlarda raqam yo'qligi sababli, bu har birini farqlashni osonlashtiradi.

Niihoyat, XI asrda Frantsiya qirollarining raqamlash tizimi paydo bo'ldi, lekin juda aniq tarzda. Biroq, taxalluslarni Frantsiya qirollariga bog'lash hech qachon yo'qolmaydi.

Lui XIV, Quyosh qiroli. Bu taxallus, shubhasiz, eng mashhurlaridan biri: Quyosh qiroli Lyudovik XIV. yulduzlarga, xususan, Quyoshga ko'plab havolalar, agar shunday deyishimiz mumkin bo'lsa, unga bu eng yoqimli taxallusni berdi. Avval uning lotin shiori bilan boshlaylik "Nec Pluribus Impar" ma'nosi "qolgan erkaklar ustida". Lui XIV muntazam ravishda ta'kidlaydigan yulduzlarga to'g'ridan-to'g'ri murojaat, ayniqsa Versal saroyida. Ammo eng aniq ma'lumot bu Qirol Lyudovik XIV 1662 yilda balet paytida quyosh qiyofasida paydo bo'lgan. Shuning uchun Quyosh shohining taxallusi unga qaytishi tabiiy.

Karl III, semiz. Bu, ehtimol, eng ko'p gapiriladigan taxallus. Biz, albatta, Charlz III haqida gapiramiz, dedi IX asrda tug'ilgan semiz odam. Aytishlaricha, azob-uqubatlardan xalos bo'lish uchun trepanatsiyadan so'ng, Charlz III bo'ladi fou...et semiz. Shubhasiz, bu latifa unga Charlz fatning ajoyib laqabini beradi.

Lyudovig IX Jasur o'zining taxallusini mukammal ko'taradi. Frantsiyaning bu qirolining hukmronligi misli ko'rilmagan. U ayniqsa bir necha salib yurishlari qiladi. Bu g'alabalarning barchasi unga birinchi navbatda Lyudovik sher laqabini beradi. Ammo Lyudovik IX cherkovga bag'ishlangan Frantsiya qiroli edi. U din tomonidan o'rnatilgan qoidalarni hurmat qiladi va nihoyat o'limidan 27 yil o'tgach, Papa tomonidan kanonizatsiya qilinadi (Avliyo bo'ladi). Lui sherning bu laqabi keyinchalik Sent-Luisga aylanadi.[2]

Aynan biz Fransiya qirollarining tarixini ularning taxalluslari va ularga berilgan raqamlar

to'xtaldik ulardan qirollarining tashqi ko'rinishi va ular hayotida sodir bo'lgan hodisalar orqali ularga laqablar berishgan . Fransiya qirollarining laqablari tarixi haqida ochilmagan tarixiy voqealar juda ko'p ularni biz tarixchilar yanada aniq ochib berishimiz kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yhati:

1.Бахтин, М. М. Дополнения и изменения к Рабле [Текст] / М. М. Бахтин // Вопросы философии. - 1992. - № 1. - С. 134.

2.Веселовский, А. Н. Историческая поэтика [Электронный ресурс] / А. Н. Веселовский. -М.: Высшая школа, 1989. - Режим доступа: http://libru.org/russian_classic/veselovskiy_an/iz_ist_ori_i_epiteta.3392. - (Дата обращения: 27.07.2015).

3.Гуревич, А. Я. Индивид и социум на средневековом Западе [Текст] / А. Я. Гуревич. -СПб.: Александрия, 2009. - 492 с.

4.Гуревич, А. Я. Категории средневековой культуры [Текст] / А. Я. Гуревич. - 2-е изд., испр., доп. - М.: Искусство, 1984. - 350 с.

5.Канторович, Э. Х. Два тела короля. Исследование по средневековой политической теологии [Текст] / Пер. с англ.; Э. Х. Канторович. -М.: Изд-во Института Гайдара, 2013. - 744 с.

6.Литвина, А. Ф. Варьирование родового имени на русской почве. Об одном из способов имянаречения в династии Рюриковичей [Текст] / А. Ф. Литвина, Ф. Б. Успенский // Именослов. Заметки по исторической семантике имени. -М.: Индрик, 2003. - С. 183.

7.Природина, У. П. Прозвище как средство именования человека в ономастическом пространстве (на примере шведского языка) [Текст] / У. П. Природина // Гуманитарные исследования. - 2011. - № 1 (37). - С. 74-78.

8.Проскурин, С. Г. К предистории письменной культуры: архаическая семиотика индоевропейцев [Текст]: материалы к курсу "Древнегерманская культура и письменность" / С. Г. Проскурин, А. С. Центнер. - Новосибирск: РИЦ НГУ, 2014. - 196 с.

9.Санников, С. В. Образы королевской власти эпохи Великого переселения народов в ранне-средневековой европейской историографии: монография [Текст] / С. В. Санников. - Новосибирск: НГТУ, 2009. - 216- 15-299-22-23-14-157с.

10.Bienfait, B. Les noms de famille. Innovation ou adaptation du Moyen Âge [Text] / B. Bienfait // Généalogie Magazine. - 2009.-15 с.

Foydalanilgan internet sahifalari.

1.<https://www.histoire-pour-tous.fr/histoire-de-france/5706-origine-des-surnoms-et-numeros-des-rois-de-france.html>

2./<https://carnet-dhistoire.fr/anecdotes/les-surnoms-des-rois-de-france/>